

Oglasi, pripisana itd. ...

Kod naručbe vaša točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, reka to javi odpravnictva u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847849. Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju epodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili, K 3— odn. K 250 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zaostali 20 h, koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpotić i drug. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuje svia pisma i predplata.

Svečanost u Dolini.

Za prošlu nedjelju bijaše urečena — kako je poznato — riedka svečanost u našoj rodoljubnoj Dolini. Tamo su imali slaviti 25godišnjicu tabora, obdržavanoga dne 27. oktobra 1878., 25godišnjicu ustrojenja pjevačko-čitalačkog društva „Vodnik“ i blagoslovljenje nove zastave ovoga društva.

Dolinski rodoljubi činili su za tu svečanost velike priprave neštedit ni truda ni novca.

Svečanost bila bi stalno sjajno izpala, da ju nije dielomice pokvarilo do skrajnosti neugodno vrijeme.

U nedjelju u jutro počelo je naime nakon dugotrajne suše kišiti. Kišu je pratio tako silan vjeter, da bijaše sav ures na slavaloku, na kućah i po ulicah Doline u neprestanoj pogibelji. Pred ulazom na prostrani trg dizao se krasan slavaluk bogato ukrašen s primjernimi napisima. Na trgu bijaše priredjen odar sa klupama i stolicama, gdje se je imao posle podne obdržavati drugi dio svečanosti.

U jutro stigle su iz Trsta i okolice, što željeznicom što pješke deputacije raznih društava sa zastavama „Delavskoga društva“ iz Trsta i pjevačkog društva „Slava“ iz okolice. Ove su deputacije prisustvovala sa zastavama svečanosti sv. misi, koju je pjevao domaći duh. pomoćnik veleč. g. Skvarč. Na koru pjevao je domaći mješoviti zbor vrlo krasno misu g. J. Mandiča. Crkva bijaše dubkom puna pobožnog občinstva.

Posle sv. mise blagoslovio je zastavu „Vodnika“ veleč. g. dekan Zupan uz pomoć duh. pomoćnika. Zastavi je kumovala supruga nadučitelja Bunca, gđja. Marija Bunc, koja je podarila zastavi krasnu vrpču i kojoj je „Vodnik“ u predvečer svečanosti priredio serenadu.

Nakon blagoslovljenja zastave sledilo je zabijanje čavala od strane g. dekana, kumice i zastupnika raznih društava. Zatim se pobratise prisutne zastave.

Po dovršenoj crkvenoj svečanosti krenula je duga povorka občinstva sa zastavama i pjevačkim društvom na čelu pa da obadje glavni dio sela, al se moradoše brzo vratiti, jer bi bio silni vjeter inače slomio zastave, koje odnesoše u prostorije „Vodnika“.

Odmah po podne sastase se domaći prvaci i rodoljubi sa zastupnicima izvanjskih društava u rodoljubnoj kući g. načelnika Pangereca kod skupnog objeda.

Poslužba bijaše dobra, objed ukusan — i jeftin.

Za objeda pozdravio je prvi goste predsjednik „Vodnika“ g. Bunc, nazdraviv u prvom redu prisutnomu predsjedniku pol. društva „Edinost“ g. Mandiču. Ovaj mu se zahvalio poduljim govorom, osvrnuv se na događaje u Istri za poslednjih 25 godina i nazdraviv prisutnim prvakom občine Dolina.

Govorili su nadalje gg. dr. Rybar, Cottić, načelnik Pangerec, gđja. Bunc i drugi. Za objeda trajala je iskrena živahnost, jer se bijaše međutim i nebo razjasnilo, te je

se je svatko veselio popoldnašnjoj svečanosti.

Po blagoslovu uputila se povorka naroda sa glasbom i zastavama na čelu put susjednog Boljunca, da dočeka goste, koji su imali stići posebnim vlakom iz Trsta. Međutim bijahu se, navukli crni oblaci, te do mala padaše silan pljusk praćen jakim vjetroj i debelom tučom, koja je na sreću malo trajala.

Povorka se naglo sakrila u jedno seoce na putu i dok je kiša ponešto prestala, stigoše gostovi iz Trsta u mnogo manjem broju nego li se je očekivalo — zbog vrlo neugodnog vremena.

Kod popoldnašnje svečanosti bijaše glavna točka programa govor zemaljskoga i državnoga zastupnika g. prof. Spinčića. Nu ovaj javi dan prije prijatelju u Trst, da se nećući posve zdravim i da bezna, da li će moći u Dolinu, te ga zamoli, da bi eventualno mjesto njega govorio. U nedjelju u jutro javi u Dolinu da mu je bilo nemoguće doći u Dolinu, jer da nije posve zdrav.

Radi neprestane kiše i jakog vjetera držalo se obćenito, da će odpasti popoldnašnja svečanost, ali pošto je kiša prestala, počela su razna pjevačka društva izviđajati program. Vjeter je neprestano duvao te se je glas pjevača gubio.

Medju pojediniimi točkama pjevanja stupio je na odar izvan programa zemaljski zastupnik župnik-dekan g. Kompare, koji je sakupljenomu narodu izrekao — kako čitamo u „Edinost“ vrlo krasno govor. *) Tako se je svršio uz zavijanje vjetera veći dio popoldnašnjeg programa i kad je zatamnilo, sakupiša se razna pjevačka društva u tamnosnih krahmah, iz kojih se je orila do kasno u noć krasna hrvatska i slovenska pjesma.

Velika je šteta, što se nije mogla svečanost zbog kiše i vjetera točno vršiti i što je zbog nevremena izostalo i društava i občinstva, koje je bilo nakanilo izletiti u rodoljubnu našu Dolinu. Zbog toga štetovati će i naša „Družba sv. Cirila i Metod“, kojoj bijaše namijenjen sav prihod od prodaje razglednica, knjižice „25godišnjice tabora u Dolini“ itd.

Naše zaslužne rodoljube u Dolini i tamošnje glavarstvo občine ide velika hvala, što su požrtvovno i nesebično poduzeli sve moguće korake, da svečanost 25godišnjice tabora u Dolini sjajnije. Sređna im na tom hvala i živiti!

Pred 25 godina.

Povodom prošlave dvadesetpetogodišnjice drugoga tabora u Istri, obdržavanog dne 27. oktobra 1878. u rodoljubnoj Dolini, sabrali smo u posebnju knjižici sve govore izrečene na taboru i sve važnije događaje onoga dana.

Mi preporučamo tople u knjižicu čitateljem našim u obće, napose pako onim našim dobrijanom, koji okekuju narodni spas od viših krugova i koji misle, da smo mi Hrvati i Slovenci dužni pod svaku

*) Prijatelj g. Spinčića, koji ga je imao zamjeniti, odustao je od toga čim je doznao, da je govorio zastupnik Kompare u onom smislu, kako on kano govoriti. Op. izv.

cijenu čuvati i stiliti državne interese ovdje na obalah jadranskoga mora.

Iz te ćemo knjižice doznati kako je tim laborom političko društvo „Edinost“ svečanim načinom proslavilo svoj ulaz u Istru u tu tužnu pokrajinu, gdje naša slavenska braća uzdišu pod jarmom talijanskih begov — kako reče jedan od govornika na taboru.

Doznati će nadalje, da je vladin komesar s veseljem pozdravio sve točke dnevnoga reda, jer mu iste svjedoče, da su dobri Slovenci takodjer dobri austrijci i da će takovimi takodjer ostati.*

Doznati će, da je bila prva točka toga reda adresa Njegovu Veličanstvu, t. j. da je na taboru sakupljeno ljudstvo izjavilo svoju vjernost i odanost Njeg. Veličanstvu, uza svo svoje kukavno stanje, uza sve, da je zapostavljeno, uza sve, da se njegov jezik malo ili ništa cieni, uza sve, da neima svojih škola, uza sve, da se zanj u obće nebrine. Učinilo je to, da Njeg. Veličanstvo saznanje, da primorski Hrvati nit Slovenci nepušu u onaj rog, u koj pušu primorski Talijani, i znajući, da nije Njeg. Veličanstvo krivo njegovomu kukavnomu stanju.

U isto je vrijeme sa jednakom sviesti, sa jednakim čuvstvom predložilo Njeg. Veličanstvu one točke, koje jedine, izpunjenje, mogu spasiti ovaj narod od poplave talijanske; koje jedine izpunjenje, mogu obraniti ove združene zemlje Njeg. Veličanstvu.

Izreklo je, da svatko, bio lko mu drago, koji može raditi oko izpunjenja tih točaka, a neradi, da svatko bez razlike, koji je u dužnosti raditi oko izpunjenja onih točaka, a neradi, kao i još veće onaj, koji proti izpunjenju njihovu radi: proti svomu vladaru radi, izdajica je zemlje, izdajica države, krivac najvećega zločina, što ga u državi biti može.*

Doznati će, da je ono mnoštvo naroda, sakupljeno na taboru tražilo, da se poboljša blagostanje našega naroda u Istri i tršćanskoj okolici, t. j. da se sve ono, što se je sakrivilo nad našim narodom u ovih zemljah popravi, da nam se neuzkrajuje ono, što nas po pravu i zakonu ide, da nebudemo zapušteni pastori, da nebudemo robovi nesimjući nit mrviceah pobirati, padajućih sa stola, na kojem se obilo gosle naši sustanovnici, koji će sada objestni svoga gostitelja krivajom njegovih sluga izdati. Nepita ono nikakve milosti, nego pita svoje pravo, koje mu se krati od sluga gospodarevih. Pita, da bude jednakoopravno u svem i svatčem sa svakim drugim državljanom, hoće, da mu se nigdje, nit u uređih, nit u školah, nit u novinah nenarivava tudji jezik pod kriljkom sledajega ili savršenijsjega — njemu su ona tudja, on hoće svoga.

Pita, da se sdruži, što je Bog sdružio a ljudi razdružili, pita da se spoji sa svojom braćom, od koje ju zloba ljudska odtrgla, jer samo s njom je kadro uzdržati sebe za se i za svoga vladara.*

Doznati će se, da se je već tada naš narod gorko tužio, što nema ni pukihi, ni srednjih, ni viših škola i što se ga tim načinom što prije i što laglje otudji i raznarodi. Sakupljeni narod pitao je, da mu se dade škola u narodnom jeziku, jer on neće onih, u kojih se odgajaju izdajice i njegovi i Njeg. Veličanstva, niti one, iz kojih mu izlaze djeca tako odgojene, da neznađu s njim ni čuti ni razgovarati se — niti škole talijanske niti njemačke.*

Konačno će doznati i to, da se ja narod na taboru živo zauzeo i za to, da mu se njegove gole vrleti, njegovi opušeni. *) Tako piše „Očevidac tabora“.

stošeni brijeviti i zapuštenne doline pošume, da već jednom nestane onog žalostnog istarskog Krasa, koji se je ogolio od neprijatelja onda, kad se je naš narod odtrgao od braće, te kad se protti tomu neprijatelju obraniti nije mogao.*

Pošto budu naši čitatelji iz rečene knjižice za sve to doznali, neka se zapitaju: je li se koja od tamo navedenih točaka ili tamo izraženih želja i molba izpunila nakon punih 25 godina. Oni će si stalno bolhim srecem odgovoriti: nije!

I doista nije. Naš hrvatski i slovenski narod Istre ostao je, kao što je bio i pred 25 godina, vjeran i odan svomu vladaru, caru i kralju Franu Josipu; on je vršio sdušno i točno svoje dužnosti napram državi i pokrajini, ali se ipak neizpuni nijedna od njegovih želja i težnja. On je ostao razdieljen i razciepkan u više zemalja i pokrajina i njegov vapaj sa ujedinjenjem sa jednokrnom braćom — ostao je neislišan.

Njegova politička-prava jesu i danas na vrbi svrala; o jezikovnoj ravnopravnosti najma ni govora: školah mu se je dalo koliko su htjeli njegovi dušmani, ni-pošto koliko ih je trebalo i koliko bi ih po zakonu morao imati. Zanimarilo se ga i materijalnom pogledu, jer su i danas njegove brdine gole, njegove doline opustošene, njegove rijeke neuredjenje, potoci zamršani, šumaha, njekomah i letovah pokrivene i vinogradi uništeni.

Odasud bje ga bieda i nevoja, on kuka i jadikuje kano i pred 25 godina s tom jedino promjenom, da ga je danas brojao manje, jer ga susjedi njegovi pomoću c. k. oblasti u ovo 25 godina na hiljade i hiljade otudjije ili ukraše.

Ovo poslednjih 25 godina neka nam bude ravnalom za budućee!

*) Tako piše „Očevidac tabora“.

Politički pregled.

U Puli, dne 16. septembra 1903.

Austro-Ugarska.

Njegovo Veličanstvo odputovalo je dne 13. o. mj. u pratnji nadvojvode Frana Ferdinanda posebnim vlakom na vojne vježbe u Galiciju. — Nekeji od bečkih listova javljaju, da će biti sazvano carevinsko viece 20. ili 22. oktobra. Uzprkos mnogostranim zahtjevom, da se odmah sazove carevinsko viece, ne kani se vlada tomu odzavati, jer čeka na rješeeje krize u Madjarskoj.

Dne 10. o. mj. otvoreni su prvi zemaljski sabori i to onaj u Solnogradu i onaj u Vornarbergu. U prvom je stavljen predlog, da se ovlasti zemaljski odbor neka pozove vladu, da austrijske vojneke treće godine s prvim oktobrom 1903 stavi na dopust i o tom podnese rajhsratu zakon.

Prosvjede proti zadržanju vojnika trećega godišta prilivatiše i ostali zemaljski sabori, koji se do sada sastase. Osim sabora stvaraju jednake zaključke i muoge gradske skupštine.

U Ljubljani je središnji odbor narodnokateoličke stranke držao sjednicu, u kojoj je izabran novozabrani zastupnik na carevinskom viciu, dvorski savjetnik Suklje podpredsjednikom i na kojoj bijaše prilivacena resolucija proti zadržanju vojnika nakon što su oslušili tri godine.

U Mađarskoj traje ministarska kriza i nadalje i neima izgleda, da bi se brzo rješila. Kralj je odputovao iz Budimpešte vrlo nezadovoljan nakon mnogobrojnih pokusa, da se sastavi novo ministarstvo.

U nedjelju obdržavana je u Budimpešti velika skupština socijal-demokratske stranke, na kojoj su govornici osudili držanje opozicije u saboru i radi toga, što netraži obće pravo glasa za sve državljanne.

Crna Gora.

Vlada Crne Gore prihvatila je u službenom listu naredbu kneza Nikole, kojom se uvajda novi zakon o uređenju gradskih občina. Od sada bili će u gradovih Crne Gore pravne oblasti občinski sud i odbor.

Srbija.

U Nisu pobunio se častnici proti onim drugovima, koji sudjelovahu kod umorstva kralja Aleksandra i njegove supruge. Ovi častnici zahtijevaju od kralja, da odpusti sve one častnike, koji bijahu upleteni u urotu. Pobunjene častnike pohvataše u Nisu te ih dovedoše u Biograd u zatvor. Obluzba proti tim častnicima osniva se na činjenici, što su u svom programu, koji im bijaše zaplijenjen, stavljene predložci, po kojih bi se imalo sve sudionike kod urote ubiti ili eventualno i silom odstraniti od vojske. Obluznica označuje kao vođe pobune kapetane Novakovića i Protića te dva nadporučnika. Srbski vojni kazneni zakon određuje za ovakve čine kaznu zatvora do 1 godine, a gradjanski kazneni zakon višegodišnji zatvor. Ratni sud imade se sastati ovih dana, da sudi pobunjenim častnikom.

Bugarska.

Iz glasova, koji dopiru sa Balkana, dade se slutiti, da se približavamo bugarsko-turskomu ratu. Turska vlada poziva pod oružje i pričevnike posljednjih godina te je odmah šalje na tursko-bugarsku granicu. Tamo se donosa neprestano oružje i živč za čete. U pekarah u Mecedoniji peče se danomice kruh za tursku vojsku. Turska vlada sklopila je ugovor s nekom tvrdkom za dobaru muku tečajem jedne godine. Ona se nada, da će iz rata izaći pobjedonosno. Pesve je razumljivo, da u takvih okolnostih ne može stali ni bugarska vlada prekrštenih ruku. Nju tjeraju na odpor proti turskom nasliju ne samo braća u Mecedoniji već i isti Bugari iz knjevine, koji su pripravnici stupili u boj za slobodu nesretnih Mecedonaca. Medjutim rade ustaše neprestano oružjem i dinamitom, zadavajuć turskim četam težkih briga.

Rusija.

Rimski listovi pišu, da će stići u pohode kralju Viktoru Emanuelu III. u Rim ruski car Nikola dne 24. oktobra. Car će ostati u Rimu tri dana. Gradsko poglavarstvo u Rimu izdalo je naredbu, da se imadu izkiliti zastavami i cvicem sve one ulice, kojim će proći ruski car. Na tohotvoru očekati će ga kralj sa princovi, a u gradu pozdraviti gradski načelnik. Rimski socijalisti spremaju se na neprijateljski doček cara Nikole, jer da je on tobož protivnik slobode svoga naroda. Oni kane dočekati cara žviždanjem i neprijateljskim dlanici u svojih novinah.

Sjećajte se

„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. (kanta): Neki dan va Boljune san bil: Boljune san bil, Boljune san bil, saku sortu kacot san dobil!

Jur. O, o, Frane, a ča si tako vesel?

Fr. A ki se ne bi veseli, kad se je svet nopak obrnul: do sada se uževalo govorit: „Ki z gospodun čeršnji zobjije, inu riepi zustažo“, pa in nismo ni riepi pustili.

Jur. Nego zlođeja!

Fr. Aj vero smo jih dobro va kozji rog vagnali.

Jur. A ča govori naš Krstič?

Fr. Da će pobrat svoje dve blanj i pobeć va Ameriko, kad mu nismo pustili, da va naše kuće zapovieda.

Jur. Ala ma je fanjski. Si ga vide, kako nuot i dan potekuva kako brek, pa je ljuden-zajikon govornja i tako je, a zajuno je s glavoun klima ne, to tako ni?

Fr. A san, tr onega zalega Strčeta, velja saki otrok va naše podčestarije, ma mu samo bedaki veruju.

Jur. Ča je Cibura ovo leto na glavo pa, ali ki zlođeja pa mu je, da se je s Talijani i prodanci složi?

Fr. Ja li vero ne znam, ali zato mu je njegova oholija kuola va glavo obrnula.

Jur. Si ču i ti, da je on po triputi reka: neka naš hrvatski narod propade, zac da ni vriedan da žive.

Fr. San vero, ali da san ja to ču, vero ne bi bi onako liso-pasa, nego bin mu bi onako jeno fanjsko zasača; neka zna, da nas još ima, još Hrvata i da čemo još dugo i dugo živet, i da ki druge ni vriedan, da na njega sunce buojte svieti.

Jur. A ma je pobrojti svoji vjerni, ima ih justo dvajest i četiri. Neka ih stavi va špirit i spravi za spomen.

Fr. Ja, on je misle, da ča sa sviot poč za njin, kad zakriči: „Znače, moj dragi, to vam je tako, ha, ha, ha!“

Jur. Mene je drago, da je pred cieleu svieton pokazja ča jie i kakuov je, da ga se drogi put znamo bolje čuvat.

Fr. Neka smrad zame Krojeli, Papaluu, Kraliči i oholo, čaštohejno gospodo! Naš kmet je progleda, već si ne pusti papar na glave tuč, već ne pusti, da ga niedad za nos pelje, zato veselo, veselo, kantaймо! Oba (kantaјo): Joj, joj, joj, vavek ta fažol, malo laži i dve blanj, to ni nič dobro.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Na sudu u Pall. Savjetnik Princ je na dopustu, a sve civilne pravde riešava adjunkt Laurencich. Nego ovaj neče da zna za hrvatski jezik, akoprem ne poliče iz Firence; već ma svaki dan javno buči i više na jedne pisare, kad mu donesu koju tužbu pisanu hrvatski. On se vadi time, da je već prije bilo odlučeno te će njemu biti povjereni samo talijanske pravde, dočim će hrvatske riešavati sam veliki sudac, ali to ga neopravdava jošie, da očito pokazuje svaki dan svoju zlovolju prema hrvatskim strankam, koje onda moraju čekati i letiti od Iruda do Pilata, ne bi li našle sudca, koji će njihovu stvar odbaviti.

Ovih dana premješten je iz puljskoga suda u Rovinj auskultant Leupušček, a na njegovo mjesto u Pulu auskultant Spongina, koji ne zna niti rieči hrvatske. Na sudu u Puli bi morali svi činovnici poznavati hrvatski jezik, jer ga trebaju svaki dan, ali eto nevolje te se dalje opet ovamo mladica, koji zna samo talijanski, dočim bi se, ako baš hoćemo, našlo i u Rovinju mladih sila, koje znadu govoriti s pukom u njegovom jeziku.

Prilprave naše mornarice za odlazak. Prošle subote primio je zapovjednik admirala u Puli brozovani nalog, da pripravi i oboruža jedan dio carskih brodova i to „Habsburg“, „Arpad“, „Szigetvar“ i „Magnet“ za odlazak iz Pule. U nedjelju posle podne bijahu sve prilprave gotove te se čeka na zapovjed, da zaplove u široko more. Govori se da će to brodovlje krenuti u turske vode odnosno Solun.

Iz sudnice. U noći od 16. na 17. lipnja t. g. bili su u Vrbniku zamrjani talijanski i njemački napisni na tablah pošlarskog ureda, prodavaonica duhana, oružničke kasarne itd., te na zid ove potonje priljepljen list sa napisom: „Živila Hrvatska, na vješala svabska pseta!“

Osumnjen radi toga čina bio je, bez predhodna poziva, po sudcu iztražitelju u Krku i predbežno pritvoren Ivan Volarić.

Volarić uhapšen dne 7. srpnja t. g. izjavio je, da nije kriv, a zapisnik o toj izjavi, premda vrlo kratak, bio je sastavljen u talijanskom jeziku, dočim se k. kr. oružnik, koji je predizvide vodio, Dalmatinac iz Kotora, bio je na c. kr. kotarskom sudu u Krku preslušan u njemačkom jeziku.

Dok je sudac iztražitelj preiskavao osobno Volarićev stan i zaplijenio mu nekoliko

pjesama, dok se je preslušalo vještake krasopisa u Trstu i nekoje svjedoke u Krku, čamio je Volarić radi onog čina u izražnom zatvoru, sve do dne 19. kolovoza t. g., kad je proti njemu bila podnesena tužba od drž. odvjetništva.

Premda dugo vremena u izražnom zatvoru, nije Volarić bio iz našta i primili tužbu sastavljeni samo u talijanskom jeziku, pa zahtijevao je odučeno hrvatsku obduznicu. Udovoljilo mu se. Usljed toga prodaljen bi izražni zatvor i tek dne 12. rujna t. g., dakle na kon 68 dana izražnog zatvora, obdržavala se javna razprava u Rovinju.

Predsjedao je razpravi c. kr. savj. Rade, a kao sudci sudjelovali su c. kr. savj. dr. Sancin i dr. Davescovi, te c. kr. pristav Orić.

Kako sam doznao iz prijateljske strane, morala se držati razprava u hrvatskom jeziku, a kad tamo, čulo se je više talijanski nego hrvatski. Opazilo se je, da je predsjednik tome za hrvatsku razpravu sastavljenom senatu talijanski razlagao i tumačio (1) pojedine dijelove razprave, te i inače rabio talijanski jezik ondje, gdje nije trebalo!

Obtuženik je za razprave priznao čin, i premda su kod odumjerenja kazne u njegov prilog bile uporabljene olakšice priznanja čina i predugog bez njegove krivnje pretrpljenog zatvora, bio je savim tim kažnjen na dva čedna zatvora.

Razprava se je dakle vodila više talijanski nego hrvatski. Jedina razlika od običaja u Rovinju bila je, što nije sudjelovao hačvar — tumač, koga je u zadnjem broju „Naše Sloge“ Franina nazvao „kao najvećeg na desno od svih sjedećeg sudca!“

Dolazi samo po sebi pitanje, da li c. kr. kotarski sudovi u rovinjskom okružju znadu za ministarjalnu naredbu od 15. ožujka 1862. br. 805 i da li se je te sudove na tu naredbu ikada sjetilo? Reč bi da ne!

Talijani — proti Talijanom. Iz Rovinja pišu nam 14. o. mj. Kano u sva naša primorska mjesta tako se je i u naš grad doteplo truhom za kruhom iz blažene Italije gladnih muževa, da se medju nami nahrane i okrpaju. Naša gospoda susrećaju braću iz kraljevine vrlo prijazno, oni im daju često na radnji prednost pred domaćim radnici — premda su i ovi sve sami Talijani. To pete silno domaće radništvo, osobito pako naše poštene kopače. Radi toga dodje kadšto i do sukoba izmedju radnikah iz Italije — ili kako im kažu „regnicoli“, i domaćeg radništva, koje drži punim pravom, da ono neima stradati radi tuđinjaca, koji mu uzimlju kruh izpred nosa.

Do takva sukoba došlo je i jučer na večer izmedju „regnicola“ i domaćih kopača. Prvi put rastaviše ih občinski stražari, ali se kasnije sukobise obje neprijateljske čete. Na bojno polje priskočiše opet stražari oboružani i dvojica oružnika. Tada se neprijatelji razbjegoše ili ne zdrave glave, jer je u borbi služilo kamenje i talijansko narodno oružje — nož i bodež. U noći je naime občinski liečnik bio pozvan k dvojici teško ranjenih, nožem ili bodežem. Ranjeni bijahu od radnikah iz Italije, koji su junački pobrali pete još iste noći. Ti nepozvani gosti radili su u c. kr. sklađisti h duhana. Pak da se nose c. kr. oblasti nebrinu za radnike iz Italije!? Domaći neka idu u Ameriku.

Požari u puljskoj okolici. Ovih dana nastao je opetovno požar u našoj okolici i to baš sumski požar. Gorila je sumu na granici naše občine, pak šuma u Peroju i šuma u Sijani. Iztragom se izkazalo, da bijaše na jednom mjestu vatna zlobno podmetnuta, dočim je na ostalih mjestih vatna slučajno nastala. U Sijani nastao je požar od iskru, koje frčaju iz parnog stroja željeznice. Obćinstvo bi moralo strogo paziti na sumnjive osobe, koje se klate po naših šumah, jer se uništenjem

šume nanaša veliku štetu pojedincu i skupnosti. Stete nebijahu srećom velike u nijednom slučaju.

Sumski požari u občini Bala. Odavno namjavljaju, da su posljednjih dana gorile opetovno šume občinske i privatničke. Najveće se pojavio požar u hrastovoj šumi nebeske Masserazze iz Bala; požar bijaše poguben nakon dvosatnog napornog gašenja. Istoga dana upalila se šuma crnogorice, vlastništvo občine i občinari Mitosa. I taj požar pogasise srećno. Pod večer nastao je treći požar u šumi u selu Mandriol, što spada pod Vodnjak. Taj se je požar naglo proširio radi žestokog vjetro te je izgorilo 15 hektara šume. Gasoćem priskočili su na pomoć vojnici iz Barbačeviča i bližnje oružništvo; šteta imade preko 2000 kruna. Jošte nije poznato kako nastaje ovi požari.

Pazinski kotar:

Jezikovna ravnopravnost na c. k. uredih. Iz Pazina nam pišu: Ped nekoliko godina čitalo se je u „Edinosti“ nekoje dopise, valjda od kojeg pouzdanika financijalne prokure u Trstu, u kojima se je izicalo, da se ova oblast drži strogo zakona, što se tiče uporabe hrvatskog, dolično slovenskog jezika.

Nu ondje u Pazinu ne vidimo nikakve pravdnosti već najveće strančarenje i uvadjanje politike tamo, gdje joj nebi imalo biti mjesta.

Naše župne crkve šalju sva svoja izvješća u hrvatskom jeziku, ali tužbe podnaša c. kr. financijalna prokura jedino u talijanskom jeziku, pa makar bila ista podignuta i proti seljaku hrvatske narodnosti.

Ta netreba nego li pogledati arhiv c. kr. kotarskog suda u Pazinu (Poslovni brojevi C H 136/3, C H 137/3, C H 138/3, C H 139/3, C H 140/3, C H 141/3, a da ne spominjemo druge prošlih godina.)

Dogadja se često, da ova ista oblast šalje, da ju zastupa činovnik c. kr. poreznog ureda u Pazinu, koji u obće nepoznaje jezika pučanstva, ali ipak ili uprav.....

Isto i u dražbenim postupcima čine sve svoje prijave jedino u talijanskom jeziku, premda je ovaj kotar mal ne izključivo obitovan od Hrvata.

Kad smo već kod poreznog ureda opaziti moramo, da isti sa dosljednošću, kojim nema primjera, podnaša na ovaj sud predloge za ovrhu uvijek samo u talijanskom jeziku. Imade tih nepodobština jošie više. Tako mora naš čovjek posebice tražiti, da mu se daje hrvatske knjižice ili namire, inače zatuču mu se za njegov novac samo talijanske itd.

Reč bi u istinu, da ovi uredi nisu za drugo, već da šire talijansku propagandu, te se mora doći do zaključka, da su c. kr. uredi u Istri ništa drugo, nego li podružnice talijanskog političkog društva.

Poštarski činovnik — talijanski agitator. Ovik dana provelo se upisivanje u pučku školu. U Pazinu, gdje postoji hrvatska i talijanska pučka škola, odcisi od volje roditelja, kamo li se svojo djecu upisati. Još nam je u pameti dojam, što no ga je c. kr. namjesnik Götsch ponio kod prvog svoga posjeta u tu školu. Kad je naime stigao u talijanski odio i vidio onu plavokosu djecu sa izrazitim slavenskim tipom, nehote mu izbjegnuo uzklik: „Slavische Kinder (slovenska djeca)!“ I tako u istinu po ogromnoj većini biva. A kako do toga dodje? Bezdušnim onim i neljudskim lovom na našu djecu, kojim se diti i ponosi, te koji dosljedno prodvaja talijanska stranka, a austrijska vlada naukom trpi, dapače postavljanjem talijanskih činovnika u hrvatske krajeve podupire. Podmićivanje, strahovanje i sljeparenje neukih i bezumnih roditelja jesu glavna sredstva. Da kod toga lova sudjeluje i po koji c. kr. činovnik, imademo također dokaza. Ove godine upisalo se n. pr. u talijansku školu diete hrvatskih roditelja, koje je lanjske godine bilo u hr-

